

Milline oli nõukaaja lapse õnnelik lapsepõlv

Raamatu "Õnnelik lapsepõlv" tekstide koostaja Tiia Toomet, kujundajad Ruth Huimerind ja Jüri Lõun ning fotograaf Tiit Veermäe on need inimesed, tänu kellele on nüüd ilmunud kaunis ja sisukas raamat "Õnnelik lapsepõlv".

Raamat on koostatud peamiselt 1940.–1960. aastate lastekirjanduse, mänguasjade ja paljude vidinate põhjal. See on lihtsalt üks killuke minevikku, kust praegune keskealiste põlvkond pärit on. Lugege, vaadake, meenutage, nautige. Loe lk 6

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 1 (13)

25. jaanuar 2007

veerg

Sajandi kõige raamatu-sõbralikum aasta

Aasta lõpus palusin jõuluvanalt, et ta igasse Eestimaa peresse raamaturiiguli kingiks. Loodan, et ta tublimatesse kodudesse selle ka viis, sest nüüd läheb seda juba kibedasti vaja.

Aasta 2006 näitas, et meie inimesed on hakanud endale jälle kord rohkem raamatuid soetama. Jõulude ajal võtsid paljud omaks hoiaku, et parim kink ongi raamat – kink, mis kestab. Hulga aastate järel tekkis isegi defitsiit: mitmeid häid raamatuid oleks aasta lõpus tahetud rohkem, kui saada oli. Eestlane on olnud oma hinges ju alati raamatusõber ja me mäletame veel 1980. aastate tiraaže – 100 000 ja üle sellegi. Vahepealsed aastad oma elatusaseme ja majandusmuredega on paljude ostusoovidele suuresti kriipsu peale tõmmanud. On olnud vaja tähtsamaid, lausa esmatarbeasju, ja raamatu ostmise on pidanud jääma oma aega ootama. See aeg hakkabki nüüd kätte jõudma.

Viimastel aastatel, kui majandus on olnud tugeval tõusuteel ja elatustase oluliselt tõusnud, on paljud inimesed saanud endale jälle lubada ka raamatute ostmist. Vahepeal on küll raamatu konkurendid – Internet, televisioon jms – lugejate hulka oluliselt kahanedanud. Osal noorest põlvkonnast pole lugemisharjumust kujunenudki ja on selliseid noori peresid, kus raamaturiigul sõna otseses mõttes puudub.

Möödunud aasta oli vana ja hea raamatutraditsiooni suunas liikumisel loodetavasti pöördepunkti. Ilmus häid sõnaraamatuid, asjalikku ja kõrge tasemel teatmekirjandust ja tõeliselt head ilukirjandust nii suurtele kui ka väikestele. Paljude väärtaraamatute hinnad jäid vanale tasemele või isegi langesid, sest konkurents raamatuturul tihenes. Raamatute kvaliteet paranes, suuremad kirjastused muutusid väga professionaalseks.

2006 tõi Eesti eri paigusse uusi ja tänapäevaseid raamatupoode ja ostukohti, kuid ka uusi ostukanaleid, mis toovad hea raamatu otse koju kätte. 2006 oli selle sajandi kõige raamatusõbralikum aasta ja on olemas kõik eeldused selleks, et käesolevast aastast kujuneks juba tõeline raamatu aasta. Head silma ja õiget valikut nii raamatute tegijatele kui ka ostjatele!

Silva Tomingas
TEA Kirjastus

Lastekirjanduse keskus kolib sügisel Pikk 73 asuvasse majja. Fotod: Anu Kehman

Lasteraamatu uus kodu

Anne Rande

Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor

Eesti Lastekirjanduse Keskus saab endale sügisel uue kodu, mille renoveerimistöödega on juba alustatud. Kahekorruline villa Tallinnas Pikk 73 asub Rannavärava ja Meremuuseumi vahetus läheduses, vana ja väärrika Kolme Õe naabruses.

Keskus on oma maja oodanud ligi 50 aastat. Lahendus leiti lõpuks tänu kultuuriministeeriumi mõistvale suhtumisele.

Uue hoone keldrikorrusele tuleb raamatuvara hoidla, kus säilitatakse ühte eksemplari igast eesti keeles ilmunud lasteraamatust. Samasse on planeeritud ka eesti lasteraamatute originaalillustratsioonide hoidla. See on keskuse uus tegevusvaldkond, millega alustati läinud aastal. Lähiaastatel on meil kavas terve rida uhkeid projekte, mis seotud just lasteraamatukunsti ja illustratsioonide eksponeerimisega.

Esimesel korrusel hakkab tööle lasteraamatukogu ja eraldi ruum ajalehede-ajakirjade lugemiseks.

Teisel korrusel avatakse Varakamber. Selles eksponeeritav raamatuvara peaks kujunema justkui ühendavaks kultuurisillaks laste ja täiskasvanute vahel ning andma ülevaate eestikeelse lasteraamatu arenguloost. Nii Rõdusaal kui Luugisaal on maja esindusruumid, kus hakatakse eksponeerima ka suuremaid kunstinäitusi.

Kolmandast ehk pööningukorrusest kujuneb kindlasti üks põnevamaid kohti majas, kuna pööning on juba algsest väga eriline.

Avatakse muinasjutuklubi, meistrikklass, oma koha leiavad kohtumised kirjandusnimestega, luuletunnid, *fantasy*tunnid, on loodud võimalused erinevaks teatritegevuseks, nagu varju- ja näpoteater, siin võiksid hakata kokku saama noored loomeinimesed.

Suvel on võimalik sisehoovi jutumüüri ääres esitada omaloomingut, korraldada laste ja noorte kontserte, näitusi ning muud vahvat.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse missiooniks on tuua laps võimalikult varajases kasvueas raamatu juurde. Selleks on vaja täiskasvanute abi, emade-isade eeskujut. Tööd tehakse iga päev selle nimel, et laps võiks uhkelt öelda: "Minu

isa on kõva mees – ta loeb palju!" või: "Minu ema on kõige targem – ta jutustab mulle iga päev lugusid!"

Seetõttu on keskuse töötajate südamesoov, et info sellest majast jõuaks võimalikult paljude laste ja täiskasvanuteni juba täna ning et uste avamisel oleks Pikk tänav ummistunud lastekirjanduse sõpradest.

Siinkohal kutsume appi kõiki täiskasvanuid näitama, kiitma, rääkima ja kirjutama hilissügisel avatavast EESTI LASTEKIRJANDUSE KESKUSEST Pikal tänaval.

Anne Randle ulatab lilled raamatu-kunstnik Viive Noor.

uudis

Kirjastus Varrak ostis Suure Eesti Raamatuklubi

Varraku tegevjuhi Priit Maide sõnul muutis Suure Eesti Raamatuklubi senine omanik Otava-Kuvalehdet OY oma strateegiat, keskendudes rohkem ajakirjadele ja internetimüügile ning sellest tulenes nende Eesti tütarettevõtte müük.

"Ühinenud kompetentsiga saame pakkuda lugejatele senisest veel paremaid teenuseid. Suureneb raamatute valik ja pakume üha mugavamaid võimalusi raamatute kättesaamiseks," ütles Priit Maide.

Suur Eesti Raamatuklubi AS on loodud aastal 1998. Klubi liikmed saavad kord kuus tasuta raamatuajakirja koos selle kuu klubiraamatu soovitusel, lisaks palju teisi huvitavaid raamatupakkumisi.

Eelmise aasta menuraamatud

23. jaanuarist on rahvusraamatukogu peanäitusesaalis avatud Eesti Kirjastuste Liidu 2006. aasta menuraamatute näitus. Edetabelis on 330 raamatut 18 kirjastuselt.

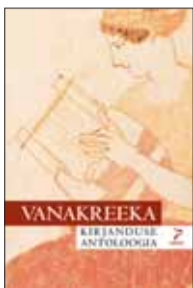
1. "Ita Ever. Elu suuruses", Margit Kilumets, Ajakirjade Kirjastus, 12 000
2. "Regio atlas Eesti teed 2007", Regio, 11 089
3. "Rahvasõnaraamat. Võõrsõnad", TEA Kirjastus, 9145
4. "Tervis loodusest", Heino Sõrm, Tänapäev, 8000
5. "Mõmmi parimad aabitsalood", Heljo Mänd, TEA Kirjastus, 7359
6. "Sinimäed 1944", Mart Laar, Varrak, 7053
7. "Eestimaa. Ranniku teejuht", Tiiu Viirand, Kunst, 7000
8. "Lissaboni öö", E. M. Remarque, Tänapäev, 6850
9. "Maailma mütoloogia entsüklopeedia", A. Cotterell, R. Storm, Varrak, 6783
10. "Eesti kodu", Ivi-Els Schneider, Varrak, 6653

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2006

ilmunud

Vanakreeka kirjanduse antoloogia

Koostanud
Janika Päll
615 lk

kõva köide

“Vanakreeka kirjanduse antoloogia” on teine köide

Varraku väikeste kirjandusantoloogiate sarjas (ilmunud on “Muinasaja kirjanduse antoloogia”).

Antoloogia tutvustab antiikkreeka kirjandust alates selle arhailisest perioodist ehk eepilisest ajajärgust kuni Rooma impeeriumi aja ning hilisantiigini.

Antoloogias ilmub muuhulgas neli seni avaldamata kreeka kirjanduse suurteost: Hesiodose “Tööd ja päevad”, Euripidese “Bakhandid”, Aristophanese “Lysistrate” ning Mendandrose “Pahurdaja”.

Viies elevant

Terry Pratchett
Inglise keelest
tõlkinud Allan
Eichenbaum
352 lk

kõva köide

Sedapuhku on seikluste keerises

jälle Ankh-Morporki linnavahtide endine kapten Sam Vimes. Tal tuleb põgeneda elu eest. Alles ta oli hertsog ja suursaadik jõukas Uberwaldis, nüüd aga peab ta jõudma läbi metsa tsivilisatsioonini, sest muidu algab hirmus sõda.

Vaid sina suudad inimkonna päästa

Terry Pratchett
Inglise keelest
tõlkinud Andris
Feldmanis
224 lk

kõva köide

Esimene kolmest Johnny Maxwelli seeria raamatust, mis on saanud mitu auhinda ja võlunud ohtralt noori lugejaid.

12-aastane Johnny Maxwell seisab oma arvutis silmitsi vägeva tulnukate laevastikuga ning kavatses need paari liigutusega hävitada, kui tulnukad saavad talle tema suureks üllatuseks sõnumi: “Me anname alla!” Niisugust võimalust pole Johnny üheski arvutimängus varem näinud ning nüüd peab ta kiiresti mõtlema, mida see tähendab.

Õpilase loomaentsüklopeedia

David Burnie
Inglise keelest
tõlkinud Lauri
Laanisto ja
Bertil Tüvi
320 lk

kõva köide

“Õpilase loomaentsüklopeedia” on põnev teatmeteost lastele alates kaheksandast eluaastast. Eri värvidega tähistatud artiklid keskenduvad liikidele, aga käsitlevad ka selliseid üldisi teemasid nagu kaitsevõime, metamorfoos ja talveuni.

Ingres. Suur odalisk (“Konkubiin”), 1814.

Maailma kunstiajalugu läbi aastatuhandete

Juta Kivimäe

Eesti Kunstimuuseumi teadlane,
raamatu toimetaja

David Piperi enam kui 2000 kvaliteetse illustratsiooniga suureformaadiline “Kunstiajalugu” on Eesti kultuuriruumis ainukordne kõikide seni ilmunud üldiste kunstiajalugude seas. Raamat hõlmab kogu maailma maalikunsti ja skulptuuri mitmekülgselt pärandit paleoliitikumist pärit kaljujoonistest 1980. aastate moodsa kunsti.

Rikkaliku taustinfo raames esitatakse aga ka näiteid koolkondadele ja kunstivooludele iseloomulikust arhitektuurist, tarbekunstist, kunstitehnikast ja inimeste ajastuile iseloomulikest arusaamadest. Asjatundlikud tekstid kunsti olemusest ja tehnikast rikastavad lugeja teadmisi ka ajaloo ja antropoloogia valdkonnas.

Geograafiline ja kronoloogiline järjestus

“Kunstiajalugu” on esitatud seitsme suure peatükina: “Muistsed maailmad”, “Keskaja ja vararenessansi kunst”, “Kuueteistkümnend sajand”, “Baroki ajajärk”, “Idamaade kunst”, “Murranguline ajajärk (Euroopa ja Ameerika 1789–1917)” ja “Kahekümnes sajand”.

Peatükid on jaotatud arvukateks teemavaldkondadeks ning kogu “Kunstiajaloo” ülesehitus rajatud geograafilisele ja kronoloogilisele järjestusele. Selline ainekäsitus võimaldab lugejal suurteoses paremini orienteeruda. Eelkõige lugeja huvides on ka teemavaldkondade mahutamise paarislehekülgedele.

Mõningate koolkondade või kunstivoolude puhul on neid järgitud läbi ajaloo, keskendudes kõige olulisema-

tele kunstiteostele. Reprodutseeritud teoste valikul on autor lähtunud küll ajastuile ja kunstivooludele kõige iseloomulikumatest, ent reprodol ei näe lugeja kaugeltki vaid üldtuntud, käsitusel käsitlusse rändavaid šedöövreid.

Autori valikul on paarislehekülgedele jõudnud arvukalt suurepäraseid maale ja skulptuure, mis ka kunstiajaloo orienteerijat võivad meeldivalt üllatada, rikastades lugeja ettekujutust maailma kunstipärandi aarete rohkest.

Ajastute üldiseloomustus on Piperi käsitlustes alati rakendatud kunstiteoste parema mõistmise teenistusse. Peatükkide juurde kuuluvad ka neis kirjeldatud maailma iseloomustavad kaardid, näiteks peatüki “Idamaade kunst” juhatab sisse kaart “Islamimaailm” või peatüki “Murranguline ajajärk” kaart “Euroopa ja Ameerika 1789–1917”.

Oluliste autorite süvakäsitlused

Kunsti üldine ajalugu hargneb peatükkide jaotustes reeglina narratiivses järgnevuses, kus taustinformatsioonist kasvab välja mingi kindla perioodi, kunstivoolu või regiooni kunstiajalugu. Ent autor on peaaegu iga teema juures pühendanud kas ühe või isegi enam paarislehekülgi ka üksikutele olulistele kunstnikuisiksustele. Näiteks on impressionismi varase perioodi järel esile tõstetud ja analüüsitud Claude Monet’ loomingut, 19. sajandi teise poole skulptuuri käsitus jätkub teemaga “Rodin: Põrguvärv”.

20. sajandi algusaastate kunstis on üks esile tõstetud teemadest “Matisse: Le luxe II”, Ameerika varase modernismi käsitusel juurde on valitud teema “Hopper: Öine baar”, abstraktse ekspressionismi New Yorgi koolkonna juurde “De Kooning: Naine I”, sõjajärg-

se skulptuuri teemale järgneb “Giacometti: Osutav mees” jne.

Ka üksikuid autoreid on käsitletud teostepõhiselt, ent taustmaterjalina lisatud ka huvitavaid eluloolisi fakte, viiteid loomingulistele eeskujudel, kunstnike isiklike seisukohti ja selgitusi oma teoste saamisloost.

Idamaade kunstiajalugu läbi sajandite

Kõitvad teemaarendused India kunsti arengust läbi erinevate aegkondade, islami kunsti eripäradest kalligraafias, tarbekunstis ja illustreeritud käsikirjades avavad geograafiliselt kaugete, ent euroopalikust traditsioonist väga erinevate ja samas ülimalt kõrgetasemelise kunstikultuuriga alade aegkondi. Ka Kagu-Aasia, Jaava, Kambodža, Birma ja Tai on olnud sajandeid ja on tänagi silmapaistva kunstikultuuriga paikonnad, mille eripärad traditsioonilistes kunstikäsitlustes enamasti jäävadki avamata.

Hiina kunsti käsitlevatel lehekülgedel võib leida põhjaliku ülevaate portselani arengust erinevate dünastiate valitsemisaastatel, suurepäraseid näiteid Hiina kuninglike haudehitiste aaretest ning hiina maastikumaali traditsioonidest.

Põhjaliku käsitusel leiab lugeja jaapani zen-budistliku tušimaali esteetikast ning jaapani maalikunsti ja graafika arengust ligi tuhandeaastase perioodi vältel.

20. sajand Euroopas ja Ameerikas

Väljapaistvad isiksused 20. sajandi kunstis ja sajandile omased kunstivoolud nii Euroopas kui Ameerikas on käsitletud põhjalikult ja väga kaasaegsel tasemel. Moodsale kunstile pühendatud peatükk on David Piperi “Kunsti-

ajaloo” üks mahukamaid, hõlmates ka erinevate kunstinähtuste poliitilisi ja sotsiaalseid tagamaid. Dada meistrite põhimõtteliselt uuenduslikust suhtumisest kunsti jõutakse välja 1980. aastate hüperrealismini.

Erakordselt kõitvalt ja põhjalikult on käsitletud ajastu skulptuuri II maailmasõja järgsetes kunstiarengutes, samuti võib leida eestikeelse kunsti kirjanduses seni peaaegu puudunud käsitlusi Ameerika sõjajärgsele kunstile iseloomulikest arengutest ja konkreetsetest autoritest.

Raamat kellele?

Tavaliselt võib raamatute puhul rääkida mingist kindlast sihtgrupist, ent David Piperi “Kunstiajalugu” ei ole tüüpiline teatmeteos.

Raamatut võib siiralt soovitada nii neile, kel on juba väljakujunenud teadmised kunstiajaloo ja kes on harjunud külastama kunstimuuseumi ning galeriisid oma välisreisidel, kui ka neile lugejaile, kes alles alustavad tutvumist maailmakunsti pärandiga.

Kindlasti on “Kunstiajaloo” palju abi tudengitele, keskkooliõpilastele ja nende õpetajatele. Raamatu keel on lihtne, ent informatsioon väga tihe ja spetsiifiliste kunstiteadmiste kõrval kindlasti ka üldhariv.

Kunsti-ajalugu

David Piper
Inglise keelest
tõlkinud Maarja
Kaaristo, Marika
Liivamägi,
Krista Mits,
Maret Nukke
538 lk
kõva köide

Loomingu süünd on intiimne

Marika Vingissar

Kakskümmend aastat ajakirjanduses töötanud Meelike Saarnalt ilmus eelmisel aastal Varraku kirjastuses kaks raamatut: "Kuldsed põrnikad" ja "Kahe südamega tüdruk".

Praegu on Meelike Saarna koolitusfirma omanik, kelle igapäevane töö on psühholoogiline nõustamine, suhtlemis- ja meeskonnatreeningud.

Kuidas jõudsid raamatukirjutamise juurde? Kas kirjutasid juba ammu sahtlisse või leidsid ühel hetkel, et aeg on käes midagi pikemat ette võtta?

"Kahe südamega tüdruku" alguse kirjutasin aastal 1997. Ikka arvutisse, mitte sahtlisse. Ei mäleta pidulikku hetke, mil tundus, et "aeg oli käes". Kirjutatud olen ju pidevalt. See on midagi, mis kuulub minu juurde, ja mis kindlasti ka jääb minu juurde.

Mäletan Areenist üht terav-valusast luuletust, mis palju positiivset tagasisidet tekitas. Äkki on ka luulekogu loota?

Kui mul sahtlis üldse midagi on – selle sõna loomingulise pelgupaiga tähenduses – siis on need just luuletused. Aga vaevast et need sahtli-palad kunagi ilmuvad, kuigi keskkooliaegseid kaustikuid on päris armas lugeda – mul endal omaette. Viimastel aastatel sündinud luuletusi on tõesti Areen aegajalt avaldanud. Mul on koduaias üks koht, kus pikutades mõtled riimi lähivad. Luuletuste kaante vahele panemise kohta mul plaani pole. Las nad veel kogunevad.

Küsimus, mida alati kirjanikele esitatakse: kas sinu kaks raamatut on saanud ainest su enda kogemustest?

Loomingu süünd on intiimne. Luua – joonistada, kirjutada, laulda, muinasjuttu rääkida – ei saa iseenest kaasa võtta, sest kui jätab iseenda sisse panemata, siis see ei puuduta ka kedagi teist. Kas ühe tüdruku lapsepõlvesuvest saab kirjutada sellesse oma lapsepõlve sisse panemata? Kas armastusest saab kirjutada omaenda armastust kõrvale jättes? Mina ei usu, et saab.

Lasteraamatu "Kuldsed põrnikad" aluseks on paljuski mu enda suved maal vanaema juures. Aga raamatutegelasel, olgu ta laps või täiskasvanu, on sama kalduvus: mingis kirjutamisstaadiumis muutub ta isepäiseks, hakkab ise tegutsema, oma elu elama, ja siis ei võta enam kirjutaja ka kinni, kas see kõik oli ka tegelikult nii või oli see kuidagi teisiti. Ja sel polegi tähtsust. "Kuldsete põrnikate" vanaemas on mu mõlema vanaema jooni, ka mu emapoolset vanaema ja mind ennastki, on nii see vanaema, kes päriselt oli, ja ka see, kellest vaid unistasin.

Minule oli oluline taas luua see kadunud idülliline maailm, millest said osa kõik need lapsed, kes vanasti suveaheaik maavanaema juurde viidi. Praegu muutub elu kiiresti. Sel ajal elu justkui seis: kas olid 1950ndad, 1960ndad, 1970ndad või 1980ndad, maal peeti ikka kanu ja lehmi, rohiti peenraid ja lipati vahepeal jasmii-nipõõsa alla pissile, ning alati oli olemas mõni naerukurruline onu Jaagup, kes

Kui jätab iseenda kogemuse loomingusse sisse panemata, siis see ei puuduta ka kedagi teist, ütleb Meelike Saarna. Foto: Annika Haas, Eesti Ekspress

väikeseid tüdrukuid kahemõtteliste küsimustega kiusas. Seda raamatut kirjutades sain oma lapsepõlve justkui tagasi. Ja oma vabadustunde, mis on just neist oludest ja aastatest pärit – olgu küll, et ajastat silmas pidades võib see paradoksaalne tunduda.

Ja "Kahe südamega tüdruk", kuidas see sündis?

Romaan "Kahe südamega tüdruk" tiksus kaua mu peas – kõik need tegelased elasid seal oma elu, ja neid tuli tasapisi juurde. Algul kirjutasin vaid esimesed peatükid, ja vahepeal ei puutunud ma seda teksti aastaid. Usun, et oma tõuke raamatu valmimisele andsid psühholoogiaõpingud ja nende lõppu jäänud praktika psühhiaatria haiglas.

Kuid millest sünnib üks seesugune raamat? Enda elukogemus ja teiste omad, kuuldu, nähtu, mõeldu, tuntu, loetu – kõik see üheskoos on kui kogus pehmet puhast savi, millest võib voolida ükskõik mida. Eks siis istusingi oma savihunniku taga ja tegin oma poti valmis.

Millised on esimesed vastukajad?

Üks hea kirjanikust sõber luges mu nina all raamatu tagakaane annotatsiooni, väristas naljatamisi õlgu ja ütles: "Nii palju armastust! See ajab ju hirmu nahka." Ja mina laususin: "Nii see on. Mehed pelgavad suuri tundeid. Ja naised ei saa ilma nendeta elada." Vähemalt minu romaani naised ei saa. Samas pole "Kahe südamega tüdruk" üks armastusromaan, see kätkeb ka vaimset eneseotsingut ja soovi leida hingerahu.

Mida ise kõige meelsamini loed, millist kirjandust ning milliseid autoreid?

Loen meelsasti kõike seda, mis mind hetkel tundub puudutavat. Lõpetasin

just Kunderaga, võtsin ette Almodovari, kuid jätsin siiski mõneks ajaks pooleli ja alustasin hoopis Bollasi psühoanalüüsi ja inimidioomi käsitlevat "Forces of destiny". Mu viimaste aastate lugemisvara on mõjutanud kaks asjaolu: õpingud ja raamatute toimetamine erinevatele kirjastustele. Nii on mu pihku sattunud rohkesti põnevat ja mõtlemapanevat lugemisvara, milleni ehk midu poleks jõudnud.

Kui praegusest hetkest eemalduks, siis olen läbi aastate hinnanud Remarque'i. Kui mu lapsed olid väikesed, lugesin neile ikka ette oma lemmikuid Lindgreni, Niitu, Mändi, Kangurit, Marquezit ja Bulgakovit olen aina valmis uuesti üle lugema. Eesti autoritest ehk Mut ja Unt. Alliksaar loomulikult, ja Viiding, Kaplinski, Kareva. Hiljuti sattusid taas ette Puškini luuletused ja poemid. Nõtked vormid võluvad mind.

Mida praegu kirjutad?

Üks uus tekst on alles algusjärgus, seal maadlevad maailma ja iseendaga kaks teismelist tüdrukut. Eks näe, mis sealt lõpuks välja tuleb. Uue lasteraamatu plaani olen samuti ära teinud: "Kuldsete põrnikate" Miia võiks seekord koos isa ja emaga Saaremaale suvitama minna.

Kahe südamega tüdruk

240 lk, kõva köide

Kuldsed põrnikad

96 lk, kõva köide

ilmunud

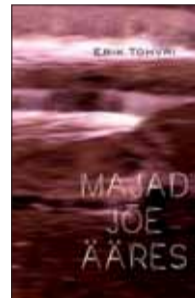
Meie igapäevane jää

Ervin Öunapuu

259 lk

kõva köide

Ervin Öunapuu jaoks on maailm hargnevate teede aed, kus tema lennukas sulg ei tunne mingeid piire. Ka tema uusimas raamatus "Meie igapäevane jää" (alapealkirjaga "Eesti gootika II") rännatakse vabalt ajas ja ruumis. Ja ehkki kirjanik paigutab oma fantaasiad konkreetsetesse kohtadesse (Tallinna lennujaam, Pühavaimu kirik, Lääne-Eesti ja saared, Frankfurt, Rooma), ja ehkki lõpuks saabub üpris ratsionaalne seletus kõigele, mis peitub raamatu müstiliste ning suurejooneliste religioosete projektide taga siin meie Maarjamaal, jääb mõistatusi püsima ja küsimusi õhku. Miski pole täiesti kindel või lõplik, ei usk ega surm, sest Ervin Öunapuu usub õigupoolest ainult sõnasse. Ja sõna valdab ta kindlalt.

Majad jõe ääres

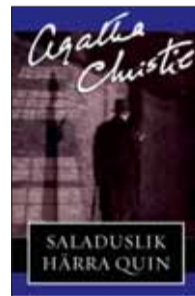
Erik Tohvri

264 lk

kõva köide

On aasta 1944. Punavägi on Eesti äsja vallutanud, vastne võim üritab käivitada uut, nõukogulikku elulaadi. Põline kooliõpetaja Aleksander Sooveer saabub koos naise ja nende kasvatada oleva tütrepojaga sõjast räsitud väikesesse Lepaku töölisasulasse, et seal kool käima panna. Nende kodu Värevere linnas on pommirünnakus tuleroaks saanud, kogu elu tuleb alustada uuesti, aga sootuks teisiti kui kunagi varem – punane riigikord on viinud turvatunde, tekitanud hirmu ja nõuab kogu elu jooksul pühaks peetud teekspidamiste mahasalgamist.

"Majad jõe ääres" on 2000. aasta romaanivõistlusel esiletõstetud teos ja raamatu kordustrükk.

Saladuslik härra Quin

Agatha Christie

304 lk

pehme köide

Sedapuhku tutvustab Agatha Christie lugejatele järjekordset intrigeerivat paari. Härra Satterthwaite esindab mõistuslikku lähenemist, talle meeldib inimesi vaadelda ja nende käitumist loogiliselt analüüsida. Härra Harley Quin läheneb aga asjadele hoopis teisest küljest, sageli püüab ta ka inimesi omavahel kokku viia, ning just tänu tema väikestele vihjetele õnnestub härra Satterthwaite'il nii mõnigi mõistatus lahendada.

Jah, härra minister

Jonathan Lynn, Antony Jay

Inglise keelest tõlkinud Juhan Kahk

576 lk

kõva köide

Kordustrükk vaimukast komöödiast, mis räägib briti riigiteenistujate argipäevast. Pääsu pole kellelgi, ei ministritel, nende abidel ega teistel riigiparaadis tegutsevatel inimestel. Ülimalt populaarne on olnud ka samanimeline telesari.

Fotoalbum Eestist aastal 1979

Eesti aastal 1979

Priit Vesilind

120 lk, kõva köide

Vaieldamatult maailma tuntuima eesti ajakirjaniku, üle 30 aasta populaarses loodusajakirjas National Geographic töötanud Priit Vesilinnu raamatus on seekord esikohal fotod. Tema professionaalne silm ja teisest elukvaliteedist tulnud inimese vaatenurk, liiks põgusad meenutused oma Eesti-käikudest – kõik see pakub huvi praegugi, mil möödas on juba üle kahe ja poole aastakümne.

Tegemist on köitva fotoalbumiga Eesti elust aastal 1979, nii nagu autor seda oma külaskäigul nägi.

Lastekirjanduse TOP 2006

1. **Mõmmi parimad aabitsalood.**
Heljo Mänd
2. **Vesta-Linne ja hirmus emme.**
Tove Appelgren ja Salla Savolainen
3. **Karutaadi jõulukalender.**
Heljo Mänd
4. **Vesta-Linne, kohe voodisse!**
Tove Appelgren ja Salla Savolainen
5. **Mõmmi tähemäng.** Heljo Mänd
6. **Vesta-Linne ja Nuusu.**
Tove Appelgren ja Salla Savolainen
7. **Mõmmi lugemik.** Heljo Mänd
8. **Päkapikul päevad segi.**
Ira Lember, Heljo Mänd, Ellen Niit, Leelo Tungal, Olivia Saar
9. **Sussipäkapikk Siisi seiklused.**
Elsa Pelmas
10. **Minu esimesed avastused looduses.**

Kas TEAte?

... millised on need kaks äsja ilmunud TEA lasteraamatut, mille autoriteks on emad ja illustreerijateks nende tütrede?

Vihje: tegu on väga tuntud autoritega, kellelt mõlemalt on varem ilmunud palju nii luule- kui ka jutukogusid. Koos tütardega on nad aga nüüd välja andnud luulekogud, mis mõlemad kuuluvad sarja "TEA lasteluule varalaegas väikestele".

Vastused saatke TEA Kirjastusse meili teel info@tea.ee või postiaadressil 10118 Tallinn, Liivalaia 28. Õigesti vastanute vahel loositakse 30. jaanuaril välja 10 TEA lasteraamatut (võitjate endi valikul). Võitjate nimed avaldatakse TEA koduleheküljel www.tea.ee.

TEA tänab aitajaid

Aitäh kõigile, kes aitasid meil aidata!

Täname kõiki, kes "Lapse terviseentsüklopeedia" tellimise ja ostmisega on toetanud Tallinna Lastehaiglat.

Iga müüdüd entsüklopeedia pealt on TEA Kirjastus kandnud 25 krooni Tallinna Lastehaigla Toetusfondi arvele ja aasta lõpus oli see summa 125 000 krooni.

Tallinna linnavalitsus andis TEA Kirjastusele aasta lõpul üle tänukirja ja 2006. aasta hõbesponsori tiitli.

Et koostöö on olnud sedavõrd edukas, otsustasime kuni esmatriiki lõppemiseni annetada iga müüdüd entsüklopeedia pealt 25 krooni Tallinna Lastehaigla Toetusfondile ka sel aastal.

Doktorite Adik Levini ja Merike Martinsoni ning mitme teise tuntud lastearsti hinnangul on "Lapse terviseentsüklopeedia" seni sel alal eesti keeles ilmunud teatmeteostest kõige täiuslikum, terviklikum ja uudsem.

Seda peetakse õigustatult raamatuks, mis peab olema käepärasel kohas iga pere raamatukorras.

Kõigil, kellel on see oluline teatmeteost veel muretsemata, on oma ostu kaudu võimalik laste tervise heaks ka oma annetust teha.

TEA Kirjastus

Telli lasteraamatuid sarja kauppa

Marge Lupp

TEA Kirjastuselt ilmus eelmisel aastal hulk meie parimate autorite uusi lasteraamatuid. Jätkame lasteraamatute väljaandmist ka sel aastal. Kolme lasteraamatute sarja on võimalik 2007. aastaks tellida perioodilise väljaandena.

Iga kuu lõpus ilmub kolm luule- või juturaamatut, aasta jooksul ilmub igas sarjas 12 raamatut – kokku 36 raamatut. Alljärgnev tutvustus aitab otsustada, milliseid raamatusarju oma kirjastusele tellida.

I sari: "Lapse oma raamatukogu"

"Lapse oma raamatukogu" on mõeldud kõige väiksematele lugejatele ja koosneb kahest sarjast, need on "Lapse oma luuleraamat" ja "Lapse oma juturaamat".

Raamatud on trükitähtedega ja neis on rohkesti värvilisi pilte, mis iga laste lugema õppima peaks kutsuma.

Esimesel poolaastal ilmuvad juturaamatutest Tiia Toometi "Kõige paremad asjad", viie autori – Heljo Mändi, Jaan Rannapi, Ira Lemberi, Olivia Saare ja Helju Rammo – lühijutukogumik "Kummaline kuju" ning Helle Laasi "Ämbliku pesupäev", luulevalimikest Ira Lemberi "Pikk isa", Leelo Tungla "Sabaga päike" ning Olivia Saare "Kuldne kuljus loogapuul". Järge on ootamas Tiia Toometi, Kalju Kanguri ja Milvi Panga raamatud ning meie nimekate autorite kooli- ja jõuluteemalised luulekogumikud.

II sari: "TEA lasteraamatute varalaegas väikestele"

"TEA lasteraamatute varalaegas väikestele" on mõeldud eelkõige algklasside õpilastele. Sellegi sarja raamatutes on palju värvilisi illustreerimisi, mis lugemise põnevamaks muudavad.

Esimesel poolaastal ilmuvad Kalju Saaberi jutuvälimik "Palju väikseid virmalisi", Ira Lemberi luulevalimik "Prillmadu", Henno Kõo luulevalimik "Röövlilae", Jaanus Vaiksoo muinas-

"Lapse oma luuleraamatutega" õppis Helena (paremal) jõuludeks ise lugema, nüüd õpib lugema ka Helena noorem õde Hanna. Foto: Kalev Tomingas

juturaamat "Nõiutud pulmarong", Aidi Valliku luuleraamat "Tirtsti ja turtsti" ning Uno Leiese luulevalimik "Miisu sünnipäev".

Ilmumisejärge on ootamas Ellen Niidu "Triinu ja Taavi lood", Heljo Mändi ja Heiki Vilepi luulevalimikud ning Kalju Saaberi jutud ja Harri Jõgisalu muinasjutud.

III sari: "TEA lasteraamatute varalaegas suurematele"

Sarjast "TEA lasteraamatute varalaegas suurematele" leiavad lugemist põhikooli poisid ja tüdrukud. Ka selle sarja raamatud on illustreeritud ja peaksid oma põneva sisuga kõiki lugema kutsuma.

Ilmumas on Harri Jõgisalu jutuvälimik "Linnavarblane maal", Heljo Mändi luulevalimik "Keelekiik", Jaan Kaplinski luulevalimik "Õhtu on õunapuul", Kalju Saaberi jutuvälimik "Lepatriinu asfaldil", Valeria Räniku luulevalimik "Valgust täis suur pilvealune tuba" ning

Helvi Jürissoni luulevalimik "Mägri maja". Seejärel on ilmumas Jaan Rannapi jutustus "Agu Sihvka annab aru" ning tema jutuvälimik "Tuukerkoer Torru ja teised loomad", Tiia Toometi jutud ning Ellen Niidu ja Olivia Saare luulevalimikud.

Miks tellida lasteraamatuid samamoodi nagu ajakirju?

See on taskukohane igale perele, sest sarjaraamatu hind on tellides palju soodsam kui poest ostes.

Posti teel tellimine on mugav ja lihtne, sest...

...maapeere ei pea hakkama linna raamatupoodi sõitma;

...linnapere ei pea soovitud raamatut raamatupoes teiste seast otsima;

...pole karta, et mõni sarjaraamat märkamata ja vahelt puudu jääb;

...lapsel on tore postist päris oma raamatut oodata, ka tuleb tal hooliga lugema hakata, et raamat enne läbi saaks, kui uus tuleb;

...iga ilmuv raamat on lugemist väärt, selle on laste jaoks välja valinud parimad asjatundjad.

Paljud luuletused lapsevanematele: nad lugesid neid siis, kui olid ise lapsed. Nüüd saavad nende lapsed lugeda uues kuues neidsamu vahvaid jutte ja luuletusi ja kõige toredam ongi seda teha koos vanematega – lapsed avastamisrõõmu ja emad-isad lapsepõlvnostalgia tundes.

Miks siis tellida lasteraamatuid sariväljaandena? Sest see on mõistlik viis koguda oma koduraamatukokku Eesti lastekirjanduse paremik ja luua tugev alus oma laste raamatulugemise traditsioonile.

Kõigile, kes vormistavad aastase tellimuse või sõlmivad otsekorralduslepingu enne 31. jaanuari, saadame kingituseks ühe juba ilmunud lasteraamatu.

Vigurilugude jagatud nostalgia

TEA õnnitleb: Paul-Eerik Rummo 65. sünnipäev 19. jaanuaril

TEA Kirjastus avaldas 2006. aastal Paul-Eerik Rummo raamatu "Vigurilood. Lugemik, lugemik", mis kuulub kõige väiksematele lugejatele mõeldud sarja "Lapse oma luuleraamat".

See lasteraamat toob uuesti lugeja ette 1974. aastal ilmunud "Lugemik, lugemik", mida kirjandusteadlane Mart Velsker on nimetanud üheks parimaks Eesti lasteluule raamatuks (Looming, 2002, nr 1).

Tegu pole aga päris kordustrukiga, sest värsikogus on kaks luuletust, mis ilmuvad trükkis esimest korda: üks, mis omal ajal välja jäi, ja teine verivärske, mis näitab, et mänguline keelekasutus on kirjanikule omane ka praegu, enam kui 30 aastat hiljem. Raamatu kujundus on uus: toona põhines see fotodel (Jaan Klõšeiko), nüüd on nende asemel Valdek Alberi nutikad joonistused.

Paul-Eerik Rummo sõnul põhjustas "Lugemik, lugemik" esmailumise järel elevust ja vaidlust juba oma "ebagrammatilisest" pealkirjast alates. Edumeelsed kirjanduskriitikud, keeleinimesed ja pedagoogid aga tervitasid raamatukese ilmumist, sest see toetas püüdlusi elavama, avatuma ja mängulisema keelekasutuse ning laste ja täiskasvanute vahelise suhtlemise poole.

Toimetusele saadetud kaaskirjas avaldab autor lootust, et see raamat pakub lõbu ka tänastele lastele, sest lapsed on ikka lapsed. Lisaks, et raamat pakub palju lõbu, äratundmisrõõmu ja nostalgiat ka tänastele lapsevanematele.

Eve Leete

Kõige paremad asjad

TEA õnnitleb: Tiia Toometi 60. sünnipäev 9. veebruaril

Mis paelub väikest lugejat?

Eks esmalt ikka ilus värviline pilt – pilgupüüdja, meelitades raamatut kätte võtma, lehitsema ja silmitsema. Ja seejärel tekst, huvitav lugu või luuletus, mis trükitähtedega edasiantuna väikese inimese lugemist kenasti hõlbustab. Selline raamat – lapse oma juturaamat – on TEA Kirjastuse lasteraamatusarjas peatselt ilmuv Tiia Toometi "Kõige paremad asjad", millele on kaunid pildid joonistanud Ülle Meister.

Mis on siis need kõige paremad asjad? Päikeselt soe. Saiast rosin. Lapselt naer. Emalt süli. Ja veel muudki head ja ilusat. Kuid kirjanik peab vajalikuks kõnelda ka kõige halvematest asjadest. Kõrvadest valu. Mesilaselt nõel. Varbast veri. Silmast pisar. Mis saabki ühele lapsele hullemat olla!

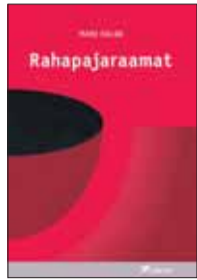
Edasi jutustatakse selles huvitavas raamatus loomastest, kelle juurest kirjanik jõuab Mart-poisi lähedusse, keda – veider küll – pudrud millegipärast ei armasta! Sageli kujutabki Tiia Toomet olukordi lapse enda vaatenurgast ja tunnetasandilt ning teeb seda talle omase otsekohese ütlemissel ja siirusega. Nii tema laste- kui ka loomalood on helged ja südamlukud ning neisse peidetud tarkusetera sündmustega kujundlikult põimitud.

Kirjanik lõpetab oma raamatu huvitavate asjade nimetamisega, nagu näiteks: pea alaspidi vaadata, veekraanist vett pritsida, väikesed poisid ja tüdrukud.

Olivia Saar

ilmunud

Rahapajaraamat

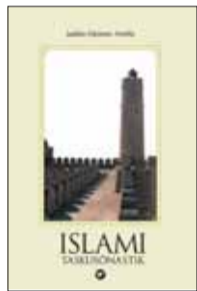
Mare Kalda

96 lk

pehme köide

"Rahapajaraamat" leiab lugeja valiku aardelugusid Eesti Rahvaluule Arhiivi varasalvest.

Niisuguseid jutte on umbes 150 aasta jooksul meelsasti pajatatud ja rahvaluulekogujad on neid ka hoolsalt üles kirjutanud. Kindlasti oskaksid nii mõnedki lugejad lisada endale teadaoleva või pereringis jutustatud rahapajaloo.

Islami taskusõnastik

Jaakko Hämeen-Anttila

104 lk

pehme köide

Välisuudiste põhi- teemaks on juba

aastaid olnud pingelised suhted kristlik-semiitliku lääne ja islamiusulise araabia maailma vahel. Pärast 11. septembrit 2001 on ka selline kõrvaline ilmanurk nagu Läänemere maad hakanud teemaga vahetumalt kokku puutama ja tundnud vajadust islamit, fundamentalismi ja terrorismi valgustavate teabeallikate järele. Nii ilmiski 2001. aasta lõpus Soomes "Islami taskusõnastik", mille autor on Helsingi Ülikooli araabia keele ja islamiuuringute professor Jaakko Hämeen-Anttila.

Raamat jaguneb kolme ossa. Esimene käsitleb mõisteid ja termineid (näiteks kes on mudžahiid või mis on fatvaa), teine osa sisaldab kümmekond artiklit aktuaalsetest probleemidest (džihaad, sunniidid ja šiiidid jne), kolmanda moodustavad Koraani kirjakohtad, mis on seotud džihaadi või mõne muu päevakajalise nähtusega.

Raamat annab kompaktselt ülevaate islami põhitõdedest ja terminoloogist ning on käepärane abivahend nii ajakirjanikele, kooliõpilastele kui ka kõigile teistele huvilistele. Tõsi, Hämeen-Anttila islamikäsitus võib paista kohati liiga mahe või isegi apologetiline, kuid see ei kahanda raamatu informatiivsust, pakkudes lugejale ehk nii mõnegi värske vaatenurga.

Eestikeelse tõlke autorina olen viie aasta taguseid ülevaateid paiguti ajakohastanud. Ehkki Koraani kohal haitav tühik eesti tõlkeloos kuuldavasti peagi likvideeritakse, on selles raamatus leiduvad tsitaadid lähtunud veel soome- ja ingliskeelsest versioonist.

Tõsisem probleem oli ootuspäraselt nimede ja terminite transliteratsioon. Eesti keelt on selles küsimuses mõjutanud küll saksa, küll vene traditsioon, praegu aga on suur osa uudistetoimetajaid ja paraku ka teadlasi mugandunud inglispärase kirjalikuga. Kuna selge süsteem ja järjekindlus puudub isegi viimastel aastatel eesti keeles ilmunud teatmeteostes, oleks kohalikel lingvistidel ja entsüklopedistidel tagumine aeg ajurünnakuks, kuidas araabia ja pärsia nimesid ning mõisteid ikkagi maakeeles edasi anda. Tõlkijana jätkan vähemalt senikaua vastuvoolu ujumist ja püüan igasugust angliifitseerimist vältida.

Olavi Teppan
raamatu tõlkija

Omanäolised seinad

Katrin Noppel

sisekujundaja, raamatu tõlkija

Linda Barkeri nimi peaks olema tuttav neile, kes jälginud BBC telekanalilt tuntud sisustussarja "Changing Rooms", kus võimalikult vähe raha kulutades võimatult lühikese ajaga mõni ruum tundmatuseni ümber kujundatakse. Tema on seal üks saatejuhte-ruumiloojaid.

Kes sarja näinud pole, võib nüüd raamatu vahendusel tema sisustusideedest inspiratsiooni ammutada ning ise ruume muutma asuda.

Nagu pealkiri vihjab, keskendub Barker selles raamatus seinte kujundamisele. Seinapinda on tavaliselt ruumisi kõige rohkem ja sellele langeb ruumi siseneja esimene pilk. Barkeri meelest ei arvestata kodu sisustades selle asjaoluga alati piisavalt. Seintele jäetakse igava tausta roll, selle asemel et neil teenitult särada lasta.

Autor õhutab lugejaid ruumikujundusele loomingulisemalt ja julgemalt lähenema. Toonitud valge – meilgi armastatud seinavärv – tembeldatakse igavuse sümboliks ning selle asemel tõusevad troonile tujuküllased värvid, mustrid, aplikatsioonid või erinevad looduslikud materjalid oma tekstuuri- dega.

Autor rõhutab, et enne pintsliga lahmima hakkamist või tapeedirullide järele tormamist oleks mõistlik kõik põhjalikult läbi kaaluda.

Tuleb arvestada kujundatava ruumi suurust, lae kõrgust, loomuliku valguse olemasolu ja langemist, tulevase mööbli hulka. Korralik eeltöö ehk oma eelistuste rahulik väljaselgitamine, ma-

Seinal saab uhkelt eksponeerida oma perekonnafotosid.

terjalinäidiste ja värviproovide muretsemine ning kõrvutamise aitavad vältida hilisemat pettumust.

Suur osa raamatus toodud lahendusi toetub põhimõttele, et originaalse ja kauni kujunduse saavutamiseks ei ole alati vaja tohutult raha kulutada ega kallist tööjõudu palgata. Laske fantaasial lennata, küsige vajadusel asjatundjailt nõu ning nautige isetegemist!

Kui enamik sisustusraamatuid piirdub ideede pakkumise ja üldiste nõuannetega, siis siin astub Barker sammukese kaugemale. Või õigemini

sammukese kodukujundajale lähemale: paljudele viimistlusideedele on lisatud töö etappiviisiline kirjeldus koos piltidega – hakkajale isetegijale peaks see rõõmu valmistama.

Seinast seinä

Linda Barker

144 lk

pehme köide

Kunst kui elu mõtestamise viis

Tiina Tomingas

Picasso on öelnud, et "lapsena joonistasin ma nagu Raffael, kuid kogu ülejäänud elu õppisin joonistama nagu laps".

Samal ajal võib internetikommentaarides leida hulgaliselt hoiakuid, mis kategooriliselt väidavad, et "moodne kunst ongi ainult fekaalsed elemendid ja alustus" või "tänapäeval võib igasugust sirgeldust kunstiks nimetada".

Seesuguseid seisukohti on moodne kunst ilmselt kogu 20. sajandi vältel ikka ja jälle kuulma pidanud. Kas olekski õiglane kunstikaugelt inimeselt nõuda abstraktse kunsti mõistmist? Mida peaks meile ütleva too kuulus "Must ruut valgel taustal" või hoopis Roy Lichtensteini nn suurendatud koomikspildid? Paradoksaalne küll, aga enamasti leiab nüüdisaja inimene end viiesaja aasta vanust kunsti sootuks paremini mõistvat kui viiekümne aasta vanust või oma kaasaegset kunsti. Vähemalt näib seda tõendavat kunstinaütuste külastusstatistika.

Ega me ei annagi endale tavaliselt aru, mida me üldse vaatame, kui me kunstiteost vaatame. Võib-olla on see lihtsalt üks ilus pilt, mis jutustab meile

mõne huvitava loo või sündmuse. Ehk vaatame hoopis tegelaste näoilmeid, imestame portree kummalise tausta üle, tunnetame pildist õhkuvat emotsiooni. Kindlasti on see üks viis, kuidas kunsti vaadata. Niisamuti nagu võib raamatuid lugeda väga mitut moodi: otsides kirjandusest põnevust, ülevust, traagikat; nautides loo kulgu jne.

Teine moodus nii raamatut kui ka kunstiteost lugeda laseb meil aga pealispinnast sügavamale minna; ja nõuab seeläbi ka veidi suuremat pingutust. Kuid see oleks hetk, kus näiteks maalikunst, olgu siis tegemist tegelikkust otseselt kujutava renessansi või nonfiguratiivse konstruktivismiga, lakkab olemast pelgalt esteetiline nähtus ning saab juurde filosoofilise või sotsiaalse mõõtme.

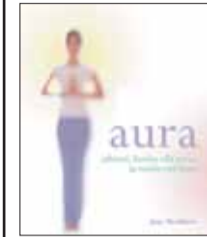
Anna-Carola Krauße raamat "Maalikunsti ajalugu renessansist tänapäevani" püüabki meid sellele teele juhutada. See on hea üldistusjõuga kirjutatud, mitte liiga mahukas ega ka liiga keerulise keelega, mis hirmutaks raamatut just näiteks noortel kätte võtmast. Ja kui eespool oli juttu abstraktse kunsti mõistmisest, siis ei tähenda see, et klassikaline kunst Krauße meelest taustateadmisi või lahtiseletamist sama palju ei vajaks.

Iga ajastut alustatakse siin selle üldisema tutvustamisega. Püütakse leida neid kunstiväliseid sündmusi, avastusi, arenguid, mis just seda kunstivoolu ajendasid ja mõjutasid. Millised olid näiteks need majanduslikud, kultuurilised või teaduslikud asjaolud, mis viisid renessansiaja käsitöölised kunstnike-loojate seisusse, kes ei maalinud enam kindlatest sakraalsetest kaanonitest lähtuvalt, vaid lisasid religioosle teemale isikliku maailmakogemuse?

Kuidas on maalikunsti mõjutanud Martin Lutheri Wittenbergi-teesid või Kopernikuse avastusest põhjustatud uus, päikesekeskne maailmapilt? Ning kuidas avaldub see kõik näiteks Giotto, da Vinci või El Greco töedes.

"Maalikunsti ajaloo" teevad hästi arusaadavaks paljud reprod. Tööde juures olevad kommentaarid aitavad aga algajal kunstihuvilisel teose ideetikku tajuda. Ning lugenud teose konstruktivismist, I maailmasõjast tingitud utopiaste luhtumisest ning sellejärgse kunsti üllast eesmärgist maailma mitte enam lihtsalt matkida, vaid hoopistükki muuta, hakkab ka toosama Kasimir Malevitši abstraktse kunsti ikoon "Must ruut valgel taustal" vaatajat kõnetama. Või muutub Roy Lichtensteini naiivne fotorealism ülisuurte koomikslike näol

Kuidas tõlgendada aurat?

Aura

Jane Struthers

128 lk

pehme köide

Meid ümbritsev aura võib paljastada kõige sügavamaid saladusi meie

tervise, meeleolude ja energiataseme kohta.

See praktiline raamat õpetab, kuidas lugeda ja tõlgendada aurat, kuidas puhastada ja tugevdada seda ning kuidas kasutada oma uusi võimeid, et muuta elu.

Kas te ei tahaks olla võimeline ise nägema oma energiataseme, tervise ja isegi hingelise arenemise saladusi?

Õppides iseenda ja teiste inimeste aurasid lugema ja tõlgendama, avaneb teie ees täiesti uus maailm.

Autor õpetab, kuidas arendada oma kaasasündinud võimet näha aurat. Ta selgitab, kuidas tõlgendada aura kuju ja värvust, kaitsta oma aurat ning millisel moel võib aurade lugemine muuta kõiki teie elu aspekte alates inimestevahelistest suhetest kuni karjääri ja terviseni.

Raamat on mõeldud kõigile, kes tahavad enda arendamiseks ja isiklikuks kasvamiseks avastada aura lugemise võimed.

Jane Struthers on astroloog ja kirjanik, kes on uurinud astroloogiat, tarot, aurat ja käte lugemist üle 25 aasta.

Jane on mitme astroloogia- ja enustamisalase raamatu autor ning praegu ajakirja Bella alaline astroloog.

Ta on kirjutanud raamatuid "The Palmistry Bible" (Käte lugemise piibel) ja "The Art of Tea-Leaf Reading" (Teelõhede lugemise kunst).

Maalikunsti ajalugu renessansist tänapäevani

Anna-Carola Krauße

128 lk

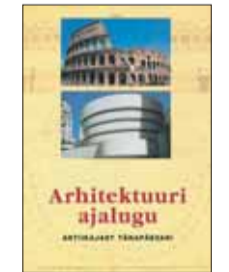
pehme köide

Arhitektuuri ajalugu antiikajast tänapäevani

Jan Gympel

120 lk

pehme köide

Igaühel on oma õnnelik lapsepõlv

Tiia Toomet

“Õnnelik lapsepõlv” on ajaline järg 2005. aastal ilmunud raamatule “Unustatud mänguasjad”, sisaldades 1940.–1960. aastate poeriulitel olnud lugemisvara.

Pealkirjal endal peaks nõukaajast tulnu kõrvus olema veidi irooniline kõrvaltoon. Oli ju õnnelik lapsepõlv üks neid stampväljendeid, mida Nõukogude Liidus lastest rääkides pruugiti. Ühel kuendikul planeedist pidi kõik tingimata olema kõige parem, eesrindlikum, helgem – ka laste elu.

Teisest küljest võib iroonia vabalt ka ära jätta, sest see, kas lapsepõlv on õnnelik või mitte, pole üheses sõltuvuses režiimist, mis parajasti valitseb. Lapsepõlv võib olla õnnelik peaaegu igal ajal ja igas kohas. Ekskursioonile Soome Joulumaale või Fazeri kommtehasesse Helsingisse me lapsena tõepoolest ei pääsenud, aga ega me sellepärast veel õnnetud olnud. Meil olid omad män-

gud, raamatud, diafilmid ja multifilmid. Olid mänguasjad, mida oli küll vähem kui praegustel lastel, aga millega sai selle eest rohkem mängitud. Suurte inimeste suured mured jäid meie jaoks tookord veel lapsepõlvemaa kaitsvate piiride taha.

Ajastu märk oli muidugi tugevas-ti kõigel peal. Pioneerilaulude sõnad nõretasid nõukogude patriotismist. Suur osa ilmuvast lastekirjandusest oli tõlgitud vene keelest. Seal hulgas oli ka tõeliselt häid raamatuid, aga ideoloogia oli neilgi enamasti tagataskus kaasas. Sellele ei pruukinud tähelepanu pöörata, aga alateadvusele see ikka mõjus. Raamatud ja lasteajakirjad olid täis võltsoptimistlikke pilte, kus punastes pioneerirätides lapsed pidasid koon-dusi, marssisid piduävarongkäigus, abistasid vanemaid, noomisid halba õppurit. Kodusel nääriõhtulgi olid pildilastel kaelarätid kaelas. Mäletan siiski, et ma ei võtnud neid ideoloogiliselt õigeid joonistusi-kirjutusi lapsena kunagi päriselt tõe pähe. Pildi peal ja jutus asjad lihtsalt pidid niimoodi välja

nägema. Päriselu oli hoopis teistsugu-ne, sellest sai lapski aru.

On oluline meeles pidada, et nõukogude periood ei olnud midagi muu-tumatut ja ühetaolist. Minu lapsepõlv, mis jäi möödunud sajandi viiekümnen-datesse aastatesse, oli kindlasti teistsu-gune kui neil, kelle lapseiga möödus neljakümnendatel või kuuekümnenda-tel aastatel. Üks tähtis murdepunkt oli Stalini surm. Pärast seda hakkas räige ideoloogia lastekirjandusest tasapisi taanduma. Seniste lahjavõitu mora-listlike jutukeste kõrval said eluõiguse mängulisus ja fantaasia, meisterliku-maks muutus keelekasutus. Kümnen-di lõpul, kui kirjutama hakkasid Eno Raud, Ellen Niit, Heljo Mänd ja mit-med teised, jõudis Eesti lastekirjandus oma paremikus tasemele, kus polnud enam midagi häbeneda. Aga siis olid ka päris kirjanduses juba kuldsed kuue-kümnendad käes.

Koos muutuva sisuga muutus ka lasteraamatute kujundus. Realistliku joonistuse asendas 1950. aastate teisest poolest ajastule omane kunstiline stili-

satsioon. See “Pille-Riini” ja “Sipsiku” esimestest väljaannetest tuttav laad jätkus läbi kuuekümnendate aastate. Ka “Õnnelikus lapsepõlves” on sellest mit-meid ilusaid nostalgilisi näiteid.

“Õnneliku lapsepõlve” on kujunda-nud “Unustatud mänguasjadest” tuttav meeskond: kunstnik Ruth Huimerind eestvedajana ning fotograaf Tiit Veer-mäe ja disainer Jüri Lõun kaastegijate-na. Nagu alati, on nad efektsed, män-gulised ja omas laadis täiuslikud. Seegi kord ei paku nad lihtsalt illustratsioone lugude juurde, vaid püüavad lastele lähedaste esemete ja piltide kaudu edasi anda ajastu visuaalset nägu.

Erinevalt eelmisest raamatust on tegijad seda nägu servapidi ka ise näinud ja võivad mõnes asjas toetuda omaene-se mälu.

Raamat “Õnnelik lapsepõlv” pole nõukogude aja lapsepõlve rehabilitat-sioon ega hukkamõist. See on lihtsalt üks killuke minevikku, kust praegune keskealiste põlvkond pärit on. Need on luuletused, jutud, laulud, pildid ja män-guasjad, mille keskel kasvasid poisid

ja tüdrukud, kes täiskasvanuks saades 1980.–1990. aastate vahetusel taastasid Eesti Vabariigi.

Selles uues Eesti Vabariigis on uued lapsed, kes laulavad ingliskeelseid lau-le, kellel on läikivapildilised kõvade kaantega raamatud ning toatäied plast-masslelused.

Praegu on nende õnneliku lapsepõl-ve aeg. Kuue-seitsmesed plikad-foisid ei neela enam õhinal paberile trükitud lugusid, vaid istuvad arvutite taga, män-givad arvutimänge ja vaatavad videoid nagu nende eakaaslased igal pool mu-jal.

Ma olen kindel, et Tiia, Malle, Vova ja Pille-Riin oleksid tänapäeval teinud just sedasama.

Õnnelik lapsepõlv

Tiia Toomet,
Ruth Huimerind,
Jüri Lõun
240 lk
kõva köide

Sigmund Freudi kuulsaim raamat

Unenägude tõlgendamine

Saksa keelest tõlkinud Mari Tarvas ja Anne Lill
Kujundanud Dan Mikkin
604 lk, kõva köide

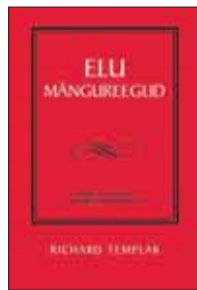
“Unenägude tõlgendamine” on Sigmund Freudi (1856–1939) peateos, mis kuulub 20. sajandi mõttelugu ja vaimuelu enim mõjutanud raamatute hulka. Just see raamat pani aluse Freudi kuulsusele ja populaarsusele, paljud tema tuntud ja poleemikat tekitanud teooriad pärinevad “Unenägude tõlgendamisest”.

Nagu ütleb Anne Lill raamatu järelsõnas, on Freudi peamine sõnum lugejale lihtne: unenägudel on tähendus, mille saab välja tuua psühhoanalüüsi abil. Freudi jaoks on unenäod olulised tõe väljaselgitamisel meie mõttemaailma kohta ja oma juurtega inimese minevikus. Nii astus ta välja traditsioonilise arvamuse vastu, et unenäol on müstiline võime tulevikku ennustada. Unenägu ei ennusta mitte tulevikku, vaid toob ilmsiks möödunud elu seigad, mis on mõjutanud inimese mõtteid ja sageli ka tervist.

Oma raamatus esitab Freud oma arusaama sellest, kuidas unenägu töötab, kuidas ammutatakse selle jaoks materjali, milliste vahenditega luuakse unenäopildid ja millised psüühilised protsessid sellega kaasnevad. Freudi hingearheoloogia viis ta varjatud unenäomõtete ja ilmsiks tulnud unenäosisu eristamise juurde. Unenägude tõlgendamise ülesandeks sai unes ilmunud piltide ja sündmuste kaudu jõuda varjatud unenäomõteteneni. Selle töö pidi tegema ära psühhoanalüüs.

Mitmed väljavõtted sellest raamatust on jõudnud massikultuuri, sest tunduvad kohati lausa koomilised. “Unenägude tõlgendamine” on ühest küljest psühhoanalüüsi alusteos, samas aga võib seda lugeda kui ühte Euroopa kultuuriloo võtmeteksti, mis on lõpuks tõlgitud ka eesti keelde.

Tauno Vahter

Elu mängureeglid

Richard Templar
Inglise keelest
tõlkinud
Evelin Schapel
240 lk
pehme köide

Raamat “Elu mängureeglid” sisaldab 100 lihtsat reeglit, mille järgimine muudab inimese elu õnnelikumaks.

Mõned inimesed kohe oskavad elada. Näib, et nad jõuavad suuremate jõupingutusteta üha kõrgemale ja kaugemale.

Nad teavad igas olukorras, kuidas käituda ja mida öelda. Nad meeldivad kõigile – nendega on tore koos töötada ja koos elada. Nad on õnnelikud (enamasti) ja nad teavad, kuidas saatuse-löökidega toime tulla.

Neil on kõige jaoks aega ja tundub, et nad teavad alati, mis on tähtis (ja kuidas saada hakkama tähtsusetuga).

Kas nemad teavad ja teevad midagi, mida meie ei tea ega tee? Kas me kõik võiksime seda õppida? Vastus on otse loomulikult: “Jah!” Nemad tunnevad elu mängureegleid.

Sõjaajaloo pöördepunktid

William R. Weir
Inglise keelest
tõlkinud
Matti Piirimaa
Kujundanud
Tõnu Kaalep
344 lk
kõva köide

Käesolevas raamatus kirjeldab sõjaaja-loolane William R. Weir sõjalise mõtte arenguhüppeid, mis andsid lahingu-tele ning vallutustele uue tähenduse, alustades meie esivanemate lihtsatest teritatud keppidest kuni nüüdisaja sa-telliitjuhtimisega relvadeni.

Juttu on relvadest, taktikatest ning lahingutegevuse eesmärkidest, mis muutsid sõjapidamisviise. Muuhulgas võib lugeda, kuidas tekkisid regulaar-armeed ja püssirohi tegi lõpu samu-raide ajastule, mis mõjutas eri aegadel lahingute taktikat ja millised on kaas-aegsed võitlusviisid.

Alustades antiikajast ja lõpetades Iraagi sõjaga, seletab autor sotsiaalseid, tehnilisi ja religioosseid tagamaid, mis iga pöördepunkti põhjustasid.

Mu kuninganna

Kamille Saabre
Tänapäeva
noorsooromaan
S
Kamille Saabre
“Mu kuninganna”
on Eesti Lastekir-janduse Keskuse ja kirjastuse Täna-päev 2006. aasta noorsooromaanivõist-lusel äramärgitud töö.

Autor kirjutab ise enda kohta: “Välja näen nagu egiptlane. Mõtlen ja tunnen nagu eestlane. Käitun nagu šveitslane, kuna see on mu hetke elukoht. Kes ma siis olen või kuhu kuulun? Passis seisab Kamille Saabre, eestlane.

Kuid südames on tempel: armast-lane. See tähendab Armastuse Maa kodanik. Maa, millel ei ole riigi, kul-tuuri, keele ega loodetavasti ka ahtaks kuivanud mõttepiire. Armastlane usub armastusse. Ilusasse, puhtasse ning igavesse. Vahel selgelt võimatusse, kuid siiski võitmatusse.”

Armastuse leidmisest räägib ka Ka-mille Saabre esimene noorsooromaan.

ilmunud

Joonista ja jutusta

Koostaja
Svetlana Belova
40 lk
pehme köide

Vahva A4 formaadis raamat, mille on koostanud lasteaedade keelekümb-lusprogrammi õpetajad, pakub rohkesti võimalusi laste sõnavara rikastamiseks, jutustamisoskuse arendamiseks ning eeskujusid oma lugude loomiseks. Raamatus on lühikesed jutukesed ja mõistatused. Iga lauset saadab joonistamine. Põnevust lisabki jutu käigus valmiv pilt. Esitatud lood on lihtsad ja põnevad, motiveerides lapsi kaasa mõtlema.

Kalender 2007

170 x 370 mm

Romantiline Eline von Maydelli käärilõikepiltidega kujundatud kalender sobib stiilsesse interjööri ja kujundab aasta jook-sul teie eluruumi selle Hiinast pärit kunstiga.

Väärtuslikuma osa Eveline von Maydelli loomingust moodustavad peenelt välja töötatud paljude ažuurse detailidega eluolulised pildikesed daamidest, lastest ja lemmikloomadest ajastuomases miljööös.

Just sellistest piltpostkaartidest ongi koostatud see 2007. aasta kunstikalen-der, mille kaarte saab oma sõpradele ka edasi saata.

Keemia kodu-õpetaja

Hergi Karik
352 lk
pehme köide

Koduõpetaja te populaarsus aina kasvab – on need

ju õpilastele suureks abiks õppeainest iseseisvalt arusaamiseks. "Keemia koduõpetaja" on alati käepärast keemiatark, mis seletab lahti kõik põhilised keemiamõisted, millest koolis juttu tehakse. Tutvutakse erinevate keemiliste elementide ja nende omadustega, liht- ja lihtainetega. Lisatud on paras hulk keemiaülesannete näidiseid koos lahendustega.

Eesti ametikeel ja suhtluskeel

Õigekeel ja suhtluskeel
Merike Kuhhi
168 lk
pehme köide

Ametikeel on meie kirjakeele oluline

osa, mida kasutavad ametiasutused omavaheliseks, ametnikud klientidega ning ka avalikkusega suhtlemiseks, ükskõik millisel elualal tegutsetakse.

Pädevate ametnikena, kelle töökeel on riigikeel, peame seda oma töös kasutama õigesti, selgelt ja arusaadavalt, täpselt ja ühemõtteliselt.

Reisilaeva "Kassari" uputamine Vene allveelaeva poolt. Erik Schmidt maal.

Haaravad laevahukulood

Jaakko Hallas

Aeg kihutab pööraselt nagu hirmuäratav tsunami mõnikord Vaikse ookeani ranniku lähistel. Tundub, et alles see ju oli, kui Ilo kirjastuselt ilmus Eesti Meremuuseumi teaduri, uurimislava Mare kapteni Vello Mässi 144-leheküljeline "Laev kui sümbol" (2005). Aastaga on siiski üksjagu vett merre voolanud ning nüüd nägi trükivalgust juba järjekordne teos – "Laevahukulood".

Kui mitte arvestada teisi eesti- ja võõrkeelseid trükiseid, kus Mäss on kaasautoriks, on see tema neljas iseseisev üllitis. Mässi kirjutatud raamatud, ikka täis põnevaid meresündmusi, on läinud mahult ja sisult üha toekamaks ning kujult kaunimaks. Ka värskem raamat on veelgi inforohkem ja ligi kaks korda mahukam kui eelmine. Rikkalikult illustreeritud värvifotode, sonaripiltide, kunstnike-marinistide teemakohaste maalide ja joonistustega.

Eraldi tuleks esile tõsta Tiina Alveri õnnestunud kujundust. Need mõlemad, nii sümboli- kui ka laevahukuraamat, on saanud vormikujunduslikult ühtse ja erakordselt sobiva, otsekui mereteemalisele sarjale omase väljanägemise.

Meri annab ja võtab

Meri põlm'te paljas vesi (meri pole mitte paljas vesi), ütleb Kihnu vana-sõna. Meri annab – ja meri võtab ka.

Nagu pealkirjastki näha, räägitakse sedapuhku vetevalla traagilisest, võtmise-poleest.

Autor keskendub üldiselt Läänemere kandile (eriti üksikasjaliselt Soome lahes ja Eesti rannikuvetes juhtunule), kuid põgusat käsitlemist leiavad ka mõned märkimisväärsed laevahukud maailmameredel läbi aegade. Kohalikes vetes läbi viidud vrakiotsingutest ja sukeldumistest kõneldes tugineb autor enamasti isiklikule kogemusele, kauge-mate paikade ja minevikusündmuste valgustamisel on abiks võetud eriala- kirjandus, mille nimestik on soliidne ja ulatuslik.

Selge, et inimene üksi kõike ja kõik-jale ei jõua. Seepärast on pikk ka raamatusse lisatud nimekiri headest mõt-tekaaslastest ja abimeestest, kes me-remuuseumi uurijaile vrakiinfo-ga või muul viisil toeks olnud. Neile inimes-tele, nii meilt kui ka mujalt, kuuluvad autori südamest tulevad tänusõnad. Erilist esiletõstmist vääri-vad Tuukritööde OÜ direktor Kaido Peremees ja traallaeva Viru kapten Ülari Tomson.

Hävitatud alused

Neptunus, vetevalla tujukas valitseja, on nõudnud ohvreid juba alates aega-de hämarusest, kui kuivamaainimene esmakordselt sõandas end ettearva-matu, märja ja tuulise stiilia hoolde usaldada.

Tormides, rasketes jääoludes, kari-del, ulgumereavarustel ja rannamada-

likel on hukka saanud kõikvõimalikke tüübilt, suuruselt ja otstarbalt erine-vaid meresõiduvahendeid. Paraku ei saa kõiges süüdistada taltsutamatuid loodusjõude ja õnnetut saatust. Palju-de laevahukkude põhjuseks on inimese enese igikestev kurjus ja vägivald.

Vello Mäss räägib oma raamatus ka torpedeeritud, õhkulastud, miinile jooksunud või suurtükitlega hävitatud alustest, uputatud allveelaeva vangista-tud meremeeste õudsetest läbielamistest. Ent mitte alati ei pruugi sellistel puhkudel tegemist olla lahingulaevade omavahelise heitlusega. Sõjapäevil ja vahel suisa rahu ajal on märga hauda lastud ka reisi-, kauba- ja kalalaevu koos pardal viibinud süütute ja rahu-meelsete inimestega.

"Laevahukulugude" lõpuosas te-hakse juttu Eesti vrakiregistrist, mis hõlmab kultuuriväärtusega vrakke ja teisi veeluseid objekte, ning tutvus-tatakse vrakikaitse võimalusi nii täna-päeva Eestis kui ka naaberriikides ja kaugemalgi.

Laevahuku-lood

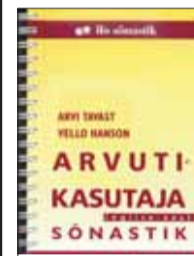
Vello Mäss
Kujundanud
Tiina Alver
272 lk
kõva köide

ilmunud

Inglise-eesti vestmik

Mart Aru,
Maila Saar
192 lk
pehme köide

See on uue ku-jundusega ning täiendatud ja pa-randatud kolmas trükk. Käepärases formaadis vestmik on hea abimees neile, kel vajadus ja huvi omanda-da elementaarne vestlusoskus ees-ti keeles inglise keele baasil. Raamat sisaldab 150 erinevat vestlustemat.

Arvuti-kasutaja inglise-eesti sõnastik

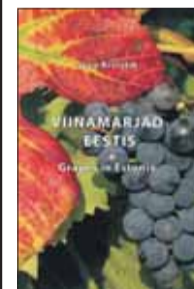
Arvi Tavast,
Vello Hanson
232 lk
pehme köide

Arvutikasutaja sõnastiku 5193 mõistet ja kirjet on vastavusse viidud muu-tunud tehniliste oludega. Pearõhk on mittespetsialisti vajadustel. Lisatud on märksõnu viimasel ajal kiiresti are-nevatelt aladelt, nagu võrgundus (sh Internet), multimeedia, andmekaitse. Kajastub võrguslang, lisatud on arvuti-kasutuse ärilisi ja õiguslikke aspekte.

Andra-googika

Talvi Märja,
Merle Lõhmus,
Larissa Jõgi
288 lk
kõva köide

Andragoogikaga ehk täiskasvanu-pedagoogikaga on Eestis tegeldud aktiivselt üle 20 aasta. Esimest korda jõu-dis veidi võõrapärane termin inimeste kõrvu 1986. aastal, kui tollases Tallin-na Pedagoogilises Instituudis loodi andragoogika ja juhtimistöõ kateeder. Andragoogika kandepind on Eestis aas-ta-aastalt laienenud ja nüüd on sellest saanud iseseisev teadusharu. Tallinna Pedagoogikaülikoolis on loodud and-ragoogika õppetool ning seda tunnus-tatakse kui eriti olulist ainet tulevaste õpetajate ettevalmistamisel.

Viina-marjad Eestis

Jaan Kivistik
152 lk
pehme köide

Raamat tutvustab Eestis kasvatata-vaid viinamarja-sorte. Oleme ilmselt põhjapoolsem riik, kus kogu territooriumil on kasvu-kohta valides võimalik viinamarju kasvatada väljaspool kasvuhoonet.

Eestis kasvatatakse üle 100 viina-marjasordi. Ristamiste tulemusena on saadud sorte, mis lepivad jahedama suvega ja taluvad hästi talvepakast. Need sordid on ka hea vastupidavu-sega haigustele ning seetõttu võib õi-geid valikuid tehes saada kasvatamisel hakkama kemikaalideta. Autor on sordikirjelduste koostamisel tugine-nud enda kogemustele, ent pidanud silmas teistegi viinamarjakasvatajate soovitusi.

Ilo kirjastuse detsembrikuu lemmikud

Raamatute kirjastajate ja -müüjatele on detsember aasta kõige kiirem ja tõisem kuu. Siis tuleb kõigile meelde, et raamat on parim kingitus. Ja eriti sel juhul, kui tead täpselt sõbra või lähedase eelistusi: tema hingelaadi, huvialasid, hobisid. Raamatute valik on aga väga lai. Kui ühele meeldib luule ja romantika, siis teine on huvitatud kõigest, mis kunagi ammu on meie maal juhtunud. Detsembrikuus kõige rohkem kingitud Ilo raamatud on:

1. **Laevahukulood.** Vello Mäss
2. **Tõnis Mägi. Müümata naer.** Berk Vaher
3. **Eelajaloolise maailma atlas.** Douglas Palmer
4. **Aforismide kuldvara.** Koostanud Heiki Raudla, Ringa Raudla
5. **Loomade varjatud võimed. Looduse saladusi avastamas.** Dr. Karl P. N. Shuker

Vello Mässi laevahukuraamat oli ostetuin Ilo raamat detsembri-kuus.

Vanad fotod jutustavad

Lembit Andresen

pedagoogikadoktor,
emeritprofessor

Koolihariduse algus Eestis ulatub 13. sajandisse. Eialgu toimus õppetöö ladina keeles, emakeelsed koolid tekkisid linnades ligi kolm, maal umbes neli sajandit hiljem.

Sellest ajast kuni tänaseni on noortele õpetust antud väga erilaadsetes kooliruumides ja koolitöökohandatud paikades. Raamatusse "Eesti algkoolid" on kogutud fotod, mis annavad ülevaate 1100 algkooli hoonest Eestis 1930. aastatel. Fotod on koondatud maakondade kaupa, koolid seatud tähestikulisse järjekorda. Parema ülevaate andmiseks on juurde lisatud valla-kaardid (1936. aasta seisuga). Raamat on täienduseks peatselt ilmuvale "Eesti rahvakooli ja pedagoogika ajaloo" neljandale köitele.

Eesti esimese iseseisvusaja lõpuks jõuti kuueklassiliste algkoolide rajamisel uue koolihoonete võrgu loomiseni. Selle tulemusena asusid ainult vähesed algkoolihooned maal õpilase kodust kaugemal kui kolm kilomeetrit ja lap-

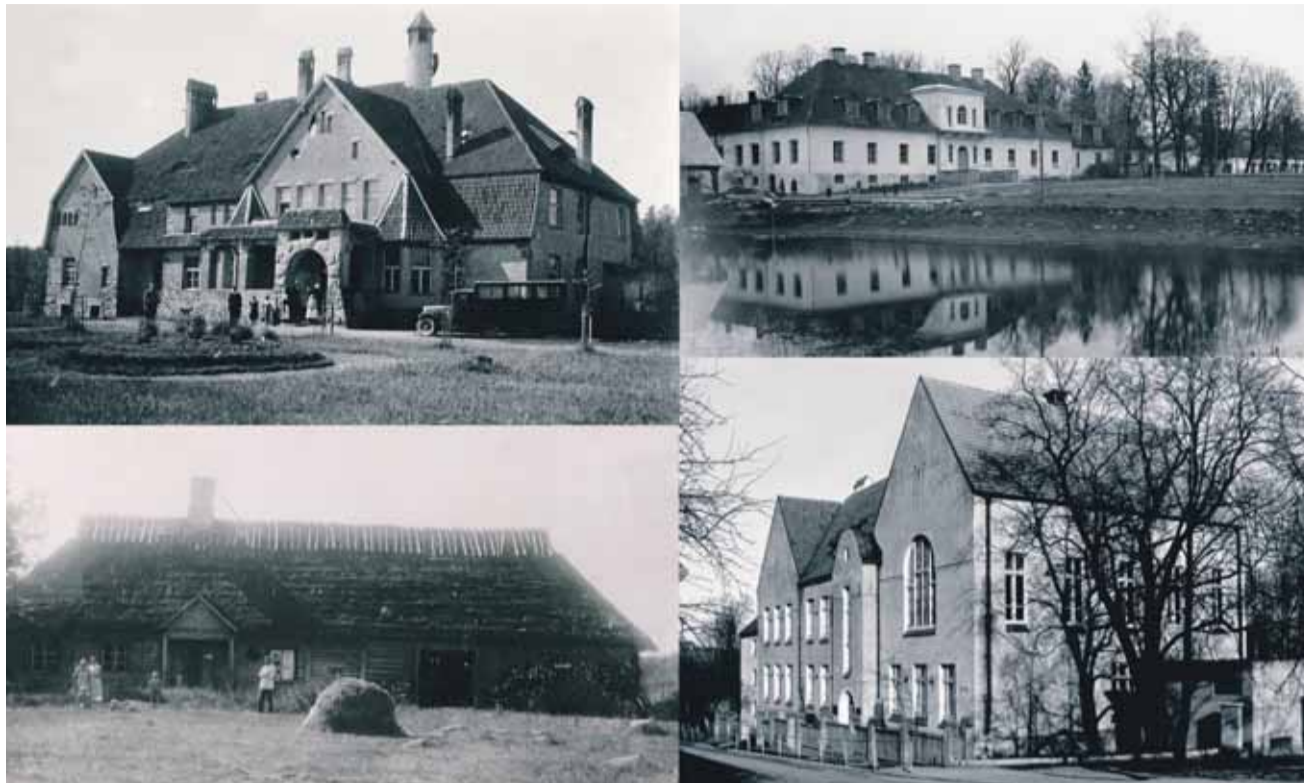
sed said jalgsi koolis käia. Muu hulgas andsid koolid oma hästikujundatud aedade ja parkidega eeskuju kodukultuuri arendamisele ümbruskonnas.

1939. aasta kevadel tegutses Eestis 1217 algkooli, kus õppis 106 944 last ja töötas 3900 õpetajat. Klassikomplekte oli 3435, neist üksikklasside 1221, kahe klassiga liitklasse 1283, kolme klassiga liitklasse 779 ja nelja klassiga liitklasse 152. Okupatsioon ja sõda seiskasid uute koolimajade ehitamise ja koolivõrgu moderniseerimise.

Võrreldes teiste ehitusvaldkondadega on koolidest jäänud järele vähe fotomaterjali. Ülevaatlik kirjatöö puudub. Ka "Eesti arhitektuuri ajaloo" (Tallinn, 1965) on vaadeldava perioodi koolimajade arhitektuur jäänud käsitlemata ja piiratud ainult ühe maa- ja ühe moodsa linnaalgkooli fotoga. Viimastel aastatel on hulgaliselt välja antud üksikute koolide ajalugusid, kuid sealgi leidub kesiselt koolimajadega seotud pildimaterjali.

Need kooliajalood, mis võiksid lugemisele huvi pakkuda, on lisatud bibliograafias.

Olen raamatu allikmaterjali kogunud ligi poole sajandi vältel, töötades pedagoogika ajaloo õppejõuna Tallin-

na Ülikoolis (Tallinna Pedagoogika-ülikoolis). Oli ka abistajaid. Pärnumaa koolide ülevõtteid kogus nüüd juba meie seast lahkunud koolimees ja ajakirjanik Jüri Tuisk. Raamatus kasutatud fotod on hoiul temanimeses fondis Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumis. Viljandimaa ja Tartu linna koolihoonete fotod pärinevad Viljandi Muuseumi ja Tartu Linnamuuseumi kogudest.

Fotode leidmisel osutasid hindamatut abi Tiina Parrel ja Heivi Pullerits. Raamatu väljaandmist toetas oma stipendiumiga Eesti Rahvuskultuuri Fond.

Eesti algkoolid

Ülevõtteid
aastatest
1930–1940
Lembit
Andresen
568 lk
köva köide

Pedagoogikadoktor Lembit Andresen on sündinud 1929. aastal Kundas.

Andresen lõpetas Tallinna Peda-

googilise Instituudi ajaloo osakonna cum laude. Kaitses 1975. aastal pedagoogikadoktori kraadi Vilniuse Ülikoolis. Alates 1958. aastast oli ta Tallinna Pedagoogilise Instituudi õppejõud, pedagoogikaajaloo professor (1977) ja pedagoogikaajaloo õppetooli juhataja (1991). Aastast 2004 emeritprofessor. Pedagoogikaajaloo õppejõud Tallinna Ülikooli Haapsalu (aastast 1999) ja Rakvere (aastast 2001) kolledžis. Tallinna Pedagoogikaülikooli muuseumi rajaja ja juhataja. Eesti Pedagoogika Ajaloo Seltsi asutaja ja esimees.

ILMAMAA

www.ilmamaa.ee

Arraku muutumised

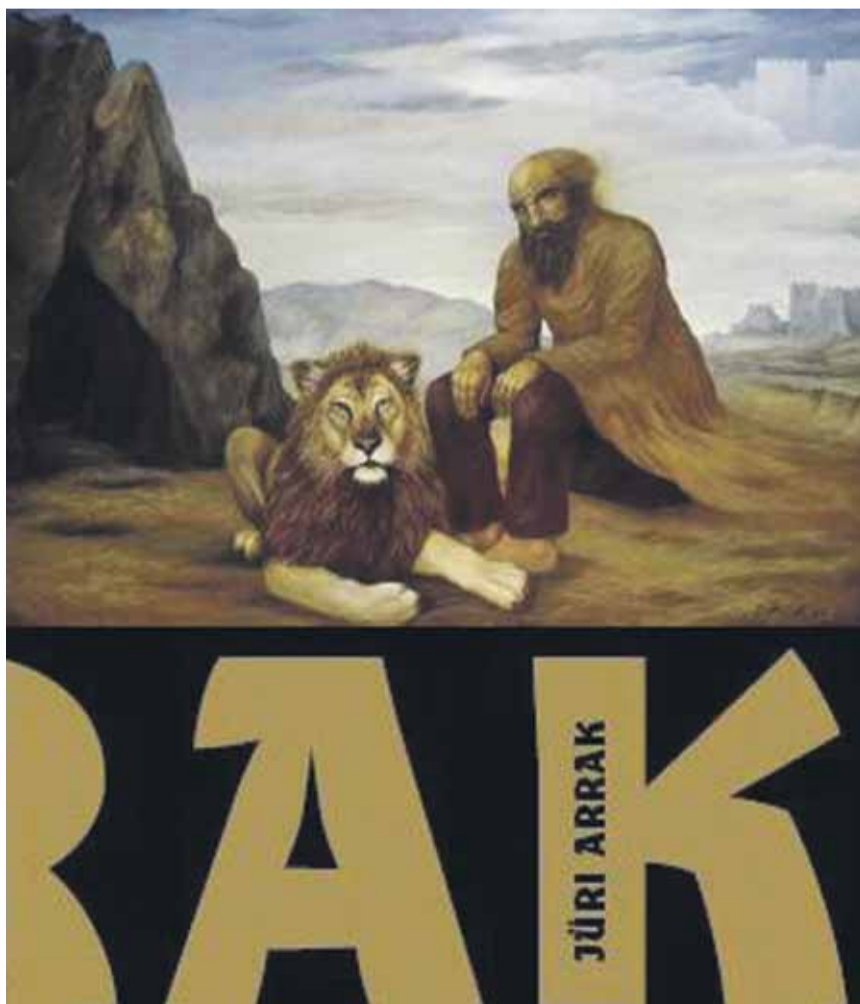
Jüri Arrak (s 1936) on inimene, kelle puhul on alati tunnetatav ergas huvi teise inimese vastu ja maailma mõtestamise vajadus.

Mitmekülgse kunstnikuna on Arrak tegelenud metallehistööga (ehted, sepsed), teinud vaipu, graafilisi lehti, joonistusi, kunstnikutööd joonisfilmile, *happening*de, installatsioonide, mänginud filmis ("Jõulud Vigalas") jne.

Kuid eelkõige maalinud. Tunnustatud "avangardi raudmehe" tänane looming ei ole väga sarnane sellega, mis maalitud 40 aastat tagasi. Varastes teostes leidub irooniat, küpses loomingu tõusevad esiplaanile eksistentsiaalsed probleemid.

Arrak ei maali selleks, et meeldida, vaid ta avaldab oma arvamust olemasoleva kohta. Ta on kunstnik, kes alati on innustunud kultuurist laiemas mõttes, mistõttu tema tööd on sügavalt filosoofilised.

Uus raamat keskendub Arrakule kui maalijale, andes ülevaate tema maaliloomingu muutumisest läbi aastakümnete. Raamatus on umbes 150 maali reproduktsioonid. Lisaks neile on ka kolm teksti: Eero Epneri vestlus Jüri Arrakuga; Ilmar Vene esse Arraku kunsti vaimust pealkirjaga "Teetuse eitaja"; Eero Epneri ja Andreas Trosseki vestlus "Jüri Arraku pildifilosoofia üldistus", millest ilmus katke Sirbis.

Raamatu "Jüri Arrak. Maalid" on koostanud Eero Epner. 240-leheküljelises albumis on ligikaudu 150 maali reproduktsioonid ning kolm pikemat teksti Jüri Arrakust.

"Eesti mõttelugu" 2007

Kui aasta 2007 algas, oli kirjastusel Ilmamaa selle aasta "Eesti mõtteloo" sarja esimene raamat juba ilmunud. Selleks oli sarja kolmanda naisautori Mall Hiimäe "Sõnajalg jaaniöö" (nr 73).

Äsja 70. sünnipäeva tähistanud Hiimäed teatakse kõige rohkem eesti rahvakalendri uurija ja tutvustajana. "Sõnajalg jaaniöö" annab ülevaate tema teistestki uurimisteedest, milleks peale rahvakalendri on rahvajutt ja rahvapärarimused.

Hiimäe tegevus on olnud silmapaistev seetõttu, et ta on osanud kirjutada ja kõnelda ka nn lihtsale inimesele ning üle oma eriala piiride.

Et asi segasem oleks, ilmub järgmisena sarja 75. raamat, milleks on Lennart Meri "Poliitiline testament".

Pärast presidendi ametiaega rändas Lennart Meri palju ning jätkas poliitiliste kõnede pidamist Eesti eestkõnelejana nii kodus kui ka välismaal. Raamat sisaldabki valiku neist mitmekeelseist ja mitmekülgseist kõnedest.

Sari jätkub samuti poliitika ja kirjandusega – Karl Ast-Rumor "Maailma lõpus" (nr 74).

Karl Ast-Rumori (1886–1971) raamat püüab autori publitsistliku loomingu kaudu kirjeldada ühe literaadist poliitiku isikulugu ning samal ajal suurte ja väikeste rahvaste heitlikku ja sügavalt traagilist ajalugu 20. sajandil.

Raamatut iseloomustavad sellised alaosalad nagu "Petseri poiss"; "Toom-

pea mehed"; "Lääs – Ida – Lääs"; "Riigikaotus" ja "Lõplik lõksus".

Selle aasta teine elav autor on Tarmo Kulmar raamatuga "Tõsilood muinasrahvastest" (nr 76).

See on võrdleva usundiloo doktori lühiajaluste ja -esseede kogumik. Raamatu kolm alaosa on "Orient"; "Muinas-Eesti ja Muinas-Põhjala"; ning "Ladina-Ameerika" (s.o Kolumbuse-eelne indiaanlaste Ameerika).

Viendana ilmub Ants Piibu "Meri on õige" (nr 77). Ants Piip (1884–1942) on suurkuju Eesti omariikluse rajajate seas, aga ka eesti õigusajaloo ja õigusteaduse vallas. Raamatu pealkiri "Meri on õige" tuleb Piibu tegevuse algusest Kuressaare merekoolis.

Hiljem töötas ta laiahaardelise isiksusena välissaatkonnas, valitsuses, professorina Tartu ülikoolis, õigusteaduslike ja ajalooraamatute autorina. "Meri on õige" püüab anda läbilõike Ants Piibu laialdasest loomingust.

Aasta lõpuks ilmub kõige mahukam raamat – Georg Müller "Jutluse-raamat" (nr 78).

Tallinna Pühavaimu koguduse õpetaja Georg Mülleri (1570–1608) 39 säilinud jutlust on eestikeelse kirjanduse esimesed teadaolevad tekstid, mis leidis 1884. aastal Tallinna linnaarhiivist Villem Reiman ning avaldas need suure eessõnaga varustatult Õpetatud Eesti Seltsi trükisena 1891.